

REFORMA WPR

Wrzesień 2020

Grupa EPL jest i będzie głosem oraz obrońcą europejskich rolników w naszych społecznościach wiejskich. Uważamy, że rolnictwo to **sektor strategiczny**. Wierzymy w wielofunkcyjną wspólną politykę rolną skoncentrowaną na gospodarstwach rodzinnych w całej Europie i umożliwiającą rolnikom robienie tego, co wychodzi im najlepiej – produkcję wysokiej jakości żywności, z której słyniemy. Nasza grupa polityczna opowiada się za zróżnicowanym, konkurencyjnym sektorem produkującym bezpieczną, żywność wysokiej jakości w wystarczających ilościach. Jednocześnie reagujemy na uzasadnione obawy społeczne dotyczące środowiska, zmian klimatu i dobrostanu zwierząt. Musimy stawiać czoła tym wyzwaniom wspólnie z naszymi rolnikami, wspierając zrównoważone wzory produkcji i zapewniając zachęty, aby wspomagać realizację celów dotyczących klimatu, różnorodności biologicznej i środowiska.

1. Zielona architektura, globalny budżet środowiskowy

Debata na temat zielonej architektury ma duże znaczenie dla społeczeństwa, jest bacznie śledzona przez media i wzbudza duże kontrowersje. Ważne jest zatem znalezienie równowagi pomiędzy żądaniami społecznymi, wysoce ambitnymi celami klimatycznymi i środowiskowymi oraz ochroną interesów rolników. W tej debacie równowagę mógłby zapewnić globalny budżet środowiskowy.

Koncepcja ta, stanowiąca innowacyjne podejście, nie została poddana pod głosowanie w komisji w 2019 r. Krajowy plan strategiczny będzie stanowił spójną całość, obejmującą interwencje i finansowanie

w ramach obu filarów. Logicznym rozwiązaniem jest podjęcie decyzji za pośrednictwem globalnego budżetu środowiskowego w sprawie jednej wartości procentowej ogólnego planu strategicznego WPR, która to wartość będzie przeznaczona na cele środowiskowe i klimatyczne. Państwa członkowskie mogłyby wykorzystać globalny budżet środowiskowy do osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych określonych w art. 6 w sposób elastyczny i dostosowany do ich warunków i potrzeb.

Globalny budżet środowiskowy stanowi okazję do osiągnięcia kompromisu w sprawie przydziału środków finansowych na działania związane ze środowiskiem i klimatem, czyli aspektu, który będzie miał znaczenie przy publicznej ocenie reformy rolnej. Kolejną zaletą globalnego budżetu środowiskowego jest to, że sposób rozdzielania krajowej puli środków finansowych na dwa filary (= sprawiedliwość dystrybucyjna) staje się nieistotny, ponieważ każde państwo członkowskie musi przeznaczać tę samą ogólną wartość procentową na oba filary.

W globalnym budżecie środowiskowym należy uwzględnić następujące interwencje:

- > obowiązkowe obszary proekologiczne stanowiące 5% terenów (filar 1);
- > ekoprogramy (filar 1);
- > rośliny wysokobiałkowe (filar 1);
- > sektor pszczelarski i komponenty środowiskowe programów operacyjnych w innych sektorach (filar 1);
- > zrównoważony rozwój rolno-środowiskowy, środki łagodzące zmiany klimatyczne i środki przystosowawcze do zmian klimatu oraz inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania (filar 2);
- > ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru (filar 2);

- > niekorzystne warunki specyficzne dla danego obszaru wynikające z określonych obowiązkowych wymogów (filar 2);
- > wszelkiego rodzaju interwencje w ramach EFRROW służące realizacji szczegółowych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, określonych w art. 6 ust. 1 lit. d), e), f) oraz i) (filar 2);
- > wydatki na usługi doradztwa rolniczego służące poprawie w zakresie wpływu na środowisko i klimat (filar 1 i 2).

W celu uproszczenia nie należy określać wagi poszczególnych interwencji. Podstawowe wsparcie dochodu do celów stabilności nie powinno być częścią globalnego budżetu środowiskowego, z wyjątkiem 5% gruntów ornych, na których zgodnie z zasadą warunkowości, obowiązkowe jest zachowanie nieprodukcyjnych obiektów lub obszarów, na których nie stosuje się pestycydów i nawozów (dawne obszary proekologiczne).

Popieramy przeznaczenie 30% na potrzeby globalnego budżetu środowiskowego. Aby uniknąć ryzyka „opróżnienia drugiego filaru”, przynajmniej 30% wydatków z drugiego filaru trzeba przeznaczać na klimat i środowisko. Wyeliminowałoby to również potrzebę obowiązkowego procentowego przydziału środków na interwencje w ramach pierwszego filaru.

Istotną rolę odgrywa również transfer finansowy między dwoma filarami. Środki przenoszone z pierwszego i drugiego filaru nie są obciążone wymogami współfinansowania.

Kwestia, które wymogi wchodzą w skład **zasady warunkowości**, będzie w dalszym ciągu wysoce kontrowersyjną kwestią polityczną. Elementy takie jak narzędzie dotyczące zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi lub minimalna wartość procentowa gruntów nieprodukcyjnych wykraczająca poza zobowiązania już nałożone na rolników na podstawie zasad warunkowości, powinny być ujęte w **ekoprogramach**.

Popieramy przeznaczenie 8% dla obszarów proekologicznych (obiekty nieprodukcyjne lub obszary, na których nie stosuje się pestycydów i nawozów) na poziomie państw członkowskich. Wartość procentowa wynosząca 5% powinna być obowiązkowa dla rolników w ogólnym ujęciu, przy jednoczesnym umożliwieniu elastyczności w ramach obowiązujących przepisów dotyczących zazieleniania. Pozostała część powinna być obowiązkowa dla państw

członkowskich i być osiągnięta poprzez zachęty.

Państwa członkowskie są zobowiązane dbać o atrakcyjność ekoprogramów, aby zachęcać wielu rolników do korzystania z nich. Środki finansowe niewykorzystane na ten cel powinny być redystrybuowane do innych państw członkowskich. Jeżeli zostanie podjęta decyzja o niestosowaniu globalnego budżetu środowiskowego, środki finansowe niewykorzystane na ekoprogramy mogą zostać przeznaczone na środki ochrony środowiska w drugim filarze.

Jak powinno wyglądać „podejście à la carte” ekoprogramów?

Aby zachować i wzmocnić wspólnotowy charakter WPR, Komisja powinna być uprawniona do przyjęcia aktu delegowanego ustanawiającego unijny katalog praktyk zgodnych z zasadami określonymi w akcie podstawowym. Państwa członkowskie powinny ustanowić krajowy wykaz praktyk kwalifikujących się do ekoprogramów, który to wykaz powinien być sporządzony na podstawie wyżej wymienionego unijnego katalogu.

Należy zachować treść przyjętego przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi (AGRI) **ZAŁĄCZNIKA III**, w którym określono wymagania techniczne do spełnienia zgodnie z zasadą warunkowości (normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska i wymogi podstawowe w zakresie zarządzania). W celu zachowania wspólnotowego charakteru europejskiej polityki rolnej, państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości ujmowania dodatkowych wymogów w zasadzie warunkowości. Wyższe wymogi powinny być rekompensowane w ramach ekoprogramów. W celu uproszczenia należy opowiadać się za połączeniem ekoprogramów i warunkowości w ramach „wzmocnionych ekoprogramów”. Ponieważ ekoprogramy są bardziej ambitne, nie ma potrzeby „podwójnego sprawdzania” tych środków pod względem spełniania zasady warunkowości.

2. Wymiar społeczny w WPR

Fundusze UE powinny być przekazywane wyłącznie beneficjentom, którzy przestrzegają legalnych form zatrudnienia. Inne grupy chcą uwarunkowania przepisów dotyczących zatrudnienia, aby zapewnić, że wsparcie WPR nie będzie wypłacane rolnikom, którzy zatrudniają pracowników nielegalnie. Realizacja krajowej polityki społecznej nie wchodzi w

zakres europejskiej polityki rolnej; działania te należą do wyłącznych kompetencji państw członkowskich. Dlatego też wypłata środków WPR nie może być powiązana z krajowymi przepisami prawa pracy lub przepisami społecznymi. Niemniej jednak, sektor rolnictwa również ponosi społeczną odpowiedzialność za zaprzestanie nielegalnego zatrudnienia, przestrzeganie prawnych standardów pracy i ochronę pracowników sezonowych. Rolnicy i przedsiębiorstwa rolne nielegalnie zatrudniające pracowników nie powinny otrzymywać płatności bezpośrednich.

3. Klimat

Popieramy wykorzystywanie 40% środków WPR na działania związane z klimatem. Należy doprecyzować ich definicję. Z zadowoleniem przyjmujemy również działania na rzecz wspierania ochrony i rekultywacji terenów podmokłych i torfowisk.

Zdecydowanie popieramy koncepcję zachęcania do produkcji i konsumpcji europejskich produktów rolnych, które przyczyniają się do zdrowego stylu życia, np. poprzez zachęcanie państw członkowskich do stosowania bardziej ukierunkowanych stawek VAT, m.in. na owoce i warzywa.

4. Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe

Musimy zwalczać oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe i ułatwiać niezbędne ograniczenia stosowania antybiotyków. WPR musi zapewniać zachęty wspierające rolników w osiągnięciu tego celu.

Należy nagradzać wczesne działania.

5. Wsparcie dla użytków zielonych

Państwa członkowskie powinny mieć możliwość intensywniejszego wspierania obszarów zielonych poprzez płatności w ramach pierwszego filaru albo atrakcyjne programy w ramach drugiego filaru oraz zwracania się do państw członkowskich o przeanalizowanie tej opcji zgodnie z ich krajowymi celami klimatycznymi. W żadnym przypadku trwałe użytki zielone nie powinny otrzymywać mniejszych

płatności bezpośrednich niż średnie krajowe płatności w ramach podstawowego wsparcia dochodu do celów stabilności. Użytki zielone przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej i łagodzenia zmiany klimatu.

Wsparcie powinno być mniej biurokratyzowane, na przykład w przypadkach, gdy ze względu na różnorodność biologiczną niektóre rośliny rosną obok siebie na użytkach zielonych.

6. Powiązanie ze strategią „od pola do stołu”

Należy dokładnie ocenić zasady **strategii „od pola do stołu” i strategii ochrony różnorodności biologicznej**. Jeśli to możliwe, należy unikać dodatkowych obciążeń administracyjnych dla rolników po uzgodnieniu nowej WPR. Bardziej użyteczne jest nakłanianie państw członkowskich do właściwego zdefiniowania ekoprogramów i programów w ramach drugiego filaru w ich krajowych planach strategicznych. Jeżeli rolnicy będą musieli jednak sprostać dodatkowym wymogom, państwa członkowskie muszą zapewnić dodatkowe środki finansowe.

7. Plafonnement, dégressivité, redistribution

Aby zapewnić bardziej sprawiedliwy podział środków WPR, Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi ograniczyła się do dwóch instrumentów: ograniczenia płatności (zwanego dalej „zastosowaniem górnego limitu”) oraz płatności redystrybucyjnej. Zaproponowana przez Komisję Europejską degresywność została usunięta z tekstu.

Co najmniej 5% puli środków na płatności bezpośrednie w państwach członkowskich ma być przeznaczony na płatności redystrybucyjne. Górny limit ma być stosowany w odniesieniu do otrzymanej kwoty powyżej 100 000 EUR na gospodarstwo, po odliczeniu wydatków na ekoprogramy, młodych rolników i 50% kosztów pracy.

Jeżeli 10% (tj. 5% więcej niż wynosi obowiązkowa wartość) krajowej puli środków zostanie wykorzystane jako płatność redystrybucyjna, państwo członkowskie może podjąć decyzję o niestosowaniu górnego limitu. Zaletą

płatności redystrybucyjnych jest to, że są one niebiurokratyczne, niemożliwe do obejścia za pomocą „kreatywności” prawnej, zrozumiałe i korzystne dla mniejszych gospodarstw.

Popieramy stanowisko Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ale postulujemy podwyższenie minimalnych obowiązkowych płatności redystrybucyjnych umożliwiających niestosowanie górnego limitu do 7% i 12%.

8. Rolnicy aktywni zawodowo

Musimy unikać finansowania modeli biznesowych, w których beneficjent dotacji nie ma żadnego szczególnego związku ze swoim gospodarstwem poza dochodami. Popieramy kompromis w zakresie tekstu osiągnięty na poziomie kontrsprawozdawców i polegający na propozycji wymogu prowadzenia przynajmniej minimalnej działalności rolniczej. Wzywamy państwa członkowskie, pod nadzorem Komisji, do przedstawienia negatywnego wykazu beneficjentów płatności bezpośrednich, których należy wykluczyć z otrzymywania tych płatności. Ponadto jeżeli gospodarstwo korzystające z płatności w ramach WPR jest częścią większej struktury, głównie pozarolniczej, sytuacja ta musi być przejrzysta.

9. Plany strategiczne WPR, monitorowanie realizacji celów i systemy kontroli

---

Popieramy zamiar uproszczenia i modernizacji WPR w celu zapewnienia korzyści ekonomicznych rolnikom oraz spełnienia oczekiwań obywateli poprzez opracowanie projektu programu za pomocą planów strategicznych WPR oraz wprowadzenie realistycznych i opartych na wynikach ram realizacji celów. Podkreślamy, że takie propozycje nie powinny prowadzić do częściowej renacjonalizacji naszej polityki rolnej i zagrażać wiarygodności finansowej wydatków w ramach WPR. Stajemy zatem w obronie utrzymania wspólnych zasad, zestawu interwencji i systemów kontroli na szczeblu UE, aby uniknąć zakłóceń, rozbieżnych praktyk krajowych i zapewnić równe traktowanie rolników.